

Suomen Ekomodernistit: Suomen susikannan hoidossa tärkeintä konfliktien ennaltaehkäisy ja luonnon monimuotoisuus

Suomen lajien viides uhanalaisuusarviointi julkaistiin 8.3.2019. Susi on edelleen määritelty Suomessa, lajin luontaisella levinnäisyysalueella, erittäin uhanalaiseksi. Syynä suden uhanalaisuuteen on metsästys. Suomen Ekomodernistit ry on listannut kymmenen tärkeintä asiaa suden suojelun edistämiseksi tulevan vaalikauden aikana.

- 1. Susiasioiden siirto maa- ja metsätalousministeriön alaisuudesta ympäristöministeriön alaisuuteen.**
- 2. Ennaltaehkäisevien keinojen investointikustannusten täysimääräinen korvaus [EU-komission suuntaviivojen mukaisesti](#).**
- 3. Petovahinkojen korvausten edellytyksenä tulee olla ennaltaehkäisevien keinojen käyttö. Tunnetuilla reviirillä ja vahingon toistuessa korvauksia ei tule maksaa, mikäli vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi ei ole tehty mitään.**
- 4. Reviiriarvokaupan saattaminen käytäntöön poronhoitoalueella.**
- 5. Ammattimaisten karkotusryhmien perustaminen.**
- 6. Riistaruoikintapaikat paikkatietopalveluun.**
- 7. Luonnonvarakeskukselle viranomaisoikeudet maastotyöskentelyyn.**
- 8. Metsästysrikollisuuden torjuntaan lisäresursseja.**
- 9. Työryhmä ja/tai rahoitusta tuottamaan teknisiä ratkaisuja kuten koirien suojaliivejä ja karkotuslaitteita petovahinkojen ehkäisemiseksi.**
- 10. Susia koskevan tutkimustiedon jakaminen suurelle yleisölle kansankielistettynä**

Suden metsästäminen ja susivahingot

Uhanalaisten lajien metsästys on kestänyt ja uhka luonnon monimuotoisuudelle. Susien tappaminen lisää tutkitusti vahinkoja, kun taas ennaltaehkäisevien keinojen kuten petoaitojen ja laumanvartijoiden käyttö on tehokas keino ehkäistä mm. tuotantoeläinvahinkoja. Huolehtimalla siitä ettei susilaumoihin kohdistu ihmistoiminnoista johtuvaa kuolleisuutta ja häiriötä, vähennetään myös vahinkoriskejä. Suden lajityypilliseen käyttäytymiseen kuuluu eläminen perhelaumana, joka koostuu lisääntyvästä parista ja näiden eri-ikäisistä jälkeläisistä. Yhdellä reviiirillä elää vain yksi lauma. Laumassa susi kykenee saalistamaan luontaista ravintoaan, hirvieläimiä, ja ihmisen kannalta ei-toivottu käyttäytyminen on tällöin vähäisempää.

Petoaidan teho perustuu sähköiskuun ja laumanvartijakoirien teho niiden karkottavaan vaikutukseen. Sudet oppivat mistä ei saa tai kannata etsiä ravintoa eikä kulkea. Elinvoimaisen susilauman reviiirillä nämä opit viedään koko laumalle. Suomessa yksin kulkevien susien osuus on arviolta 15% kokonaiskannasta.

Kun ennaltaehkäisevät keinot vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi on tosiasiallisesti kokeiltu ja asiaa selvitetty eläinten käyttäytymistä tuntevien ammattilaisten toimesta, poliisilain 2 luvun 16 § mahdollistaa tilanteeseen puuttumisen viranomaisen toimesta. Tähän tulee kuitenkin turvautua vasta aivan viimeisenä keinona.

Sudet poronhoitoalueella

Poronhoitoalue kattaa kolmasosan Suomen pinta-alasta eikä alueella hyväksytä poronhoitoelinkeinon vuoksi juurikaan suurpetoja. Susien liikkuminen Skandinaviaan ja takaisin olisi kuitenkin lajin geenivaihdon tähden turvattava. Reviiriarvokauppa luonnonarvokaupan muotona tarkoittaa taloudellista kannustinta petoja sietävälle paliskunnalle. Kun sudet onnistuvat perustamaan lauman ja reviiirin ja pysyvät siellä hengissä (pl. luontainen kuolleisuus), siitä maksettaisiin paliskunnalle. Nykyisestä järjestelmästä, jossa vahinkoperusteisten tappolupien lisäksi maksetaan vahingonkorvaukset, on luovuttava.

Ammattimaiset karkotusryhmät

Suurpetojen karkottamis- ja lopettamistoimet ovat tällä hetkellä riistanhoitoyhdistysten suurriistavirka-avun (SRVA) ja poliisin yhteistoimintaa. SRVA-yksiköt ovat monenkirjavia ja paikoin tehtävät hoidetaan asianmukaisesti, kaikkialla kuitenkin ei. Karkotustoimenpiteille ei ole selkeää ohjeistusta ja suoritettavat toimet ovat hyvin pitkälti SRVA-yksikköjen päätettävissä. Tämä johtaa herkästi eturistiriitatilanteeseen ja lopputuloksena eläin tapetaan todeten ettei karkotuksesta ollut apua.

Karkotus tulee aina toteuttaa täsmällisesti siinä paikassa minne eläintä ei haluta. Nykyään karkotus toteutetaan usein niin että eläimet paikannetaan tuntien päästä maastosta jälkien avulla, ajetaan ylös ja juoksetetaan niitä koirien sekä ajoneuvojen edellä ampuen laukauksia ilmaan. On selvää ettei tällainen toiminta tuota pitkäaikaisia tuloksia. Ammattimaisten karkotusryhmien pohjana tulee ennen kaikkea olla lajituntemus. On tärkeää tunnistaa milloin eläin käyttäytyy lajityypilliseen tapaan ja milloin voidaan epäillä jonkin olevan vialla, ja mistä poikkeava käytös johtuu. Esimerkiksi kiinteistöjen jätehuoltoon petoalueella on syytä kiinnittää erityistä huomiota.

Riistaruokintapaikkojen paikkatietopalvelu

Saaliseläinten perässä liikkuvat luonnollisesti myös petoeläimet ja tämä on omiaan aiheuttamaan konflikteja ihmisten ja petojen välille. Paikkatietopalvelun avulla voidaan selvittää, onko saaliseläinten ruokintapaikkojen sijainnilla yhteys petojen liikkumiseen ihmistoimintojen lähellä sekä mahdollisesti kiinnittää huomiota myös liikennevahinkojen syntyyn.

Valkohäntäpeura, jota tyypillisesti ruokitaan talvisaikaan, on vieraslaji Suomen luonnossa. Laji on tuotu Suomeen riistalajiksi ja ruokinta aloitettiin aikanaan runsaslumisten talvien vuoksi. Nykyään ruokinta vähälumisten etelän talvien kera ylläpitää luonnottomia valkohäntäpeurakantoja lähellä ihmistoimintoja. Paikkatietopalveluna voitaisiin hyödyntää jotain jotakin olemassaolevaa palvelua, kuten omariistaa.

Luonnonvarakeskuksen toiminta ja salametsästyksen torjunta

Susien pannoitus on yksi tärkeä osa susitutkimusta. Sillä voidaan mm. osoittaa reviirien rajat ja saada tietoa susien liikkumisesta ihmistoimintojen lähellä. Tämän tiedon avulla on mahdollista oikoa vääriä käsityksiä suden käyttäytymisestä. Tällä hetkellä pannoittaminen kuitenkin riippuu maanomistajasta/metsästysoikeuden haltijasta ja lupien hankkimiseen tarvitaan näiltä tahoilta lupa liikkua maastossa. Esimerkiksi talvella 2019 Pohjanmaalla usea metsästysseura ei antanut Lukelle lupaa liikkua hallinnoimillaan mailla (<https://yle.fi/uutiset/3-10656323>). Tälle ei ole esitetty mitään järkiperusteita. Pannoitus auttaisi osaltaan myös ennaltaehkäisemään metsästyskoiravahinkoja.

Salametsästys on piilorikollisuuden muoto josta tulee vuosittain ilmi tapauksia, joissa on ilman asianmukaista lupaa metsästetty niin susia kuin muitakin riistaeläimiä. Valvonta on haastavaa ja sille on tällä hetkellä liian vähän resursseja. Viranomaisen suorittamaa erävalvontaa tulee lisätä ja mm. Metsähallituksen erävalvojille tulee susikannan hoitosuunnitelman (2015) mukaisesti antaa oikeudet suorittaa valvontaa myös yksityisten mailla

Susia koskevan tutkimustiedon jakaminen

Ihmisten keskuudessa liikkuu paljon ennakkoluuloihin perustuvaa, väärää tietoa susista. Oikean tiedon saaminen on pitkälti kiinni riistahallinnon toimijoiden asenteesta, joka pahimmillaan vain lietsoo pelkoa ja vihaa vaikka julkisuuslaki velvoittaa asianmukaiseen tiedottamiseen. Tutkittua faktatietoa tarvitaan helposti ymmärrettävässä muodossa.

Susi ja muut suurpedot ovat ravintoketjun huipulla keskeisessä asemassa luonnon kiertokulussa. Monimuotoinen luonto on rikkaus ja mahdollisuus!

Suomen Ekomodernistit ry
11.4.2019

Lisätiedot:

Tea Törmänen, pj.

p. 0456157423

www.ekomodernismi.fi